

KÜTAHYA YÖRESİNDEKİ BAZI BALIK TÜRLERİNDE (CYPRINIDAE) GÖRÜLEN BALIK BİTİ (*Argulus foliaceus* L.) ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

M. KOYUN* & F. N. ALTUNEL**

Özet

Bu çalışma Kütahya il sınırları içinde kalan bazı su kaynaklarında yaşayan *Cyprinus carpio*, *Alburnus alburnus*, *Carassius carassius*, *Carassius auratus*, *Barbus plebejus* ve *Tinca tinca* 'da görülen *Argulus foliaceus* L. (balık biti) üzerine yapılmıştır. Araştırma süresince parazitin biyolojik özellikleri, yıl içinde balıklarda görülme periyodu, etkileri ve su kaynakları arasındaki taşınma şekli belirlenmeye çalışılmıştır. Birbirine bağlantılı olan su kaynakları arasında, doğal olarak *Argulus foliaceus*'un diğer havzalara taşındığı gözlenmiştir. Mayıs-Eylül ayları arasında sözü edilen balık türlerinde rastlanan *Argulus foliaceus*'un oldukça ağır etkilerinin olduğu görülmüştür.

1. Giriş

Bu araştırma *Argulus foliaceus*'un Kütahya çevresindeki balıklarda görülmesi ve yöre balıkçılarının üniversitemize şikayetleri üzerine yapılmıştır. Balık bitleri arasında en etkin olanı, *Argulus foliaceus*' tur. Konakçı üzerinde yoğun olduğu zaman dikkatle bakıldığında çıplak gözle görülebilir. Balık üzerindeki yeri sabit olmayıp yer değiştirebilmektedir. Balık sudan çıkarıldığında veya öldüğünde çok kısa süre içinde balığı terk ederek başka bir konakçı aramaktadır. *Argulus foliaceus* obligatif (zorunlu) bir parazit olmakla birlikte üç haftadan daha uzun bir süre aç olarak yaşayabilmektedir [1].

Konaktan mukus salgısı ve kan emerek beslenir. *Argulus foliaceus* kırmızı bir nokta oluşturarak hortumunu balık derisine batırır, bu bölge etrafında yanma artar dağınık şişlikler oluşur. Bu durum sanki herhangi bir zehrin balık yüzeyine dağınık şekilde etkilediği gibi görünür. Balık bitinin birkaç kez küçük balıklara saldırması sonucu küçük balıklar ölebilir. Bit tutunmak için kolay ve fazlaca kan emebileceği solungaç ve ağız kenarları gibi yumuşak bölgeleri tercih eder. Yeterince kan emdikten sonra parazit konağı kendiliğinden bırakır ve başka bir konak aramak için serbest olarak hareket eder. Beslenmesinde tamamen balık kanını tercih etmesinin yanında bazı anfibilerin tadpollerinde de görülmüştür.